

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 286/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. R., N., zastúpeného advokátom JUDr. J. P., D., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo/17/2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. R. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2012 doručená sťažnosť Ing. A. R., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. P., D., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo/17/2011.

Zo sťažnosti sťažovateľa a z jej príloh vyplýva, že sa týka konania, v ktorom sa žalobca I. P. (ďalej aj „žalobca“) žalobou domáha, aby Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) zaviazal sťažovateľa zaplatiť mu 920 000 Sk s prísl. O žalobe rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 44 Cb/1398/1993-180 z 13. februára 2006 tak, že žalobe vyhovel. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 1 Obo/106/2006-228 z 18. marca 2008 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil s tým, že proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie. Sťažovateľ proti rozsudku najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 ObdoV/84/2008 z 31. januára 2011 tak, že rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

«V konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Obo/106/2006 do dnešného dňa nebolo právoplatne rozhodnuté, a nielen že nebolo rozhodnuté, ale ani v predmetnej veci nebolo konané, a to bezdôvodne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky neuskutočnil v predmetnej veci do dnešného dňa žiadne meritórne pojednávanie, ani nerozhodol v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V/84/2008 zo dňa 31. 01. 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 02. 2011. V konaní, ktoré začalo ešte v roku 1993 podaním návrhu na Krajskom súde Banská Bystrica, teda od rozhodnutia Najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, t. j. od 31. 01. 2011 nebolo konané a rozhodované.

Sťažovateľ po právoplatnosti uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V/84/2008 zo dňa 31. 01. 2011, podal dňa 13. 04. 2011 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky k sp. zn. 1 Obo/17/2011 podanie označené ako Návrhy odporcu na ďalšie dokazovanie. ...

V namietanom prípade je zjavné, že v časovom horizonte viac ako 19 rokov po podaní návrhu nedošlo ku konečnému rozhodnutiu! Prieťahy existovali v každom štádiu tohto konania, keď napríklad v konaní o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obo/106/2006-228 zo dňa 18. 03. 2008 odo dňa podania dovolania, do dňa rozhodnutia o dovolaní uplynuli takmer tri roky!

Dôvod neprerokovania predmetného sporu nie je na strane účastníkov konania, t. j. nie je daná žiadna skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadňovaná na ťarchu účastníkov pri

posudzovaní otázky či, a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Samotný fakt, že sťažovateľ využil svoje zákonné právo a proti právoplatnému rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obo/106/2006-228 zo dňa 18. 03. 2008. právoplatného dňa 23. 05. 2008 podal mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie, nemôže byť odôvodnením následnej nečinnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dobe od 18. 02. 2011 až doposiaľ.

Sťažovateľ je presvedčený, že dôvod nečinnosti súdu nie je ani v zložitosti prejednávanej veci. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky ktorý prezentoval v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 9/2000, z 28. júna 2000, podľa ktorého „žiadna zložitost' veci nemôže ospravedlniť 17-ročnú dĺžku konania. Toto obdobie súdneho konania vedeného na ochranu vlastníckeho práva nemožno hodnotiť ako efektívne vedenie súdneho procesu.“ ...

Vzhľadom na neprimerane dlhý časový interval medzi právoplatnosťou uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V/84/2008 zo dňa 31. 01. 2011 resp. medzi doručením posledného podania sťažovateľa a konaním súdu v tejto veci sťažovateľ má za to, že v tomto konaní postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dobe od 18. 02. 2011 až do dnešného dňa dochádza k zbytočným prietahom v konaní, čím je porušované právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Nečinnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 10 Obo 17/2011 v uvedenej dobe je v rozpore s požiadavkou efektívneho a plynulého konania, ktoré sú odrazom ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a tiež predpokladom poskytnutia skutočne účinnej právnej ochrany.

Sťažovateľ má za to, že postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 10 Obo 17/2011 resp. jeho nečinnosťou v tomto konaní tak, ako bolo uvedené vyššie, bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR spočívajúce v práve každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Postavenie sťažovateľa v dôsledku postupu súdu je po dobu viac ako 19 rokov neisté, pričom vzhľadom na charakter nároku uplatneného proti sťažovateľovi (spor o zaplatenie) je zrejmé, že tento je ohľadom existencie nároku žalobcu, ktorý žalobca voči nemu uplatňuje

v trvajúcej neistote a v očakávaní právoplatného rozhodnutia v danej veci. Okrem toho, trvajúci súdny spor má negatívny dopad na rodinné vzťahy, zdravotný a psychický stav sťažovateľa.

Na základe rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 44Cb 1398/93-180 zo dňa 13. 02. 2006 a rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obo 106/2006 zo dňa 18. 03. 2008 sa u súdneho exekútora Mgr. J. K. viedla proti sťažovateľovi aj exekúcia a to pod č. EX 687/2008, v ktorej boli na základe exekučného príkazu súdneho exekútora v období od roku 2008 do roku 2011 vykonávané zrážky z dôchodku sťažovateľa v celkovej výške 2.183,25 €. Z uvedeného je jasné, že dlhodobé vedenie sporu sa negatívne prejavilo aj v majetkovej sfére sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada okrem vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a prikázaní príslušnému súdu vo veci konať aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorou sa čiastočne znížia dôsledky spôsobené porušením práva sťažovateľov, a to vo výške 2.000,- €.»

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1/ Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Obo/17/2011 porušil základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2/ Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Obo/17/2011 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3/ Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000,- € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah-predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľ v petite sťažnosti označuje namietané konanie najvyššieho súdu spisovou značkou „10 Obo/17/2011“. Podľa rozvrhu práce na rok 2011 z 15. decembra 2010 (Spr. 1509/2010) (ďalej len „rozvrh práce“) na najvyššom súde nebol zriadený senát

„10 Obo“. Zo zistení ústavného súdu tiež vyplýva, že najvyšší súd eviduje konanie vedené pod sp. zn. 1 Obo/17/2011, v ktorom sú účastníkmi konania žalobca – I. P. a žalovaným je sťažovateľ. Na základe týchto skutočností považoval ústavný súd označenie namietaného konania spisovou značkou „10 Obo/17/2011“ za zrejmu nesprávnosť-chybu v písaní.

Ústavný súd súc viazaný petitom obsiahnutým v sťažnosti posúdil sťažnosť sťažovateľa v súlade s týmto petitom, v ktorom sa sťažovateľ dožadoval vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 17/2011, t. j. od doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu vydaného v dovolacom konaní.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal všetky opravné prostriedky alebo iné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

V prípade namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov považuje ústavný súd za takýto prostriedok s účinnosťou od 1. apríla 2005 sťažnosť adresovanú predsedovi príslušného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý má k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Účelom sťažnosti proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch nie je potvrdenie stavu, ktorý nie je v súlade so základným právom zaručeným čl. 48 ods. 2 ústavy, ale poskytnutie príležitosti súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou (m. m. II. ÚS 64/97, I. ÚS 20/05). Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne využil označený právny prostriedok nápravy podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti nepreukázal, že v doterajšom priebehu namietaného konania podal sťažnosť proti porušovaniu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov predsedovi najvyššieho súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že podanie sťažovateľa z 13. apríla 2011 označené ako „*Návrhy odporcu na ďalšie dokazovanie*“, na ktoré v sťažnosti poukazuje, nemožno považovať za sťažnosť podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch. Sťažovateľ zároveň v sťažnosti neuvádza žiadne argumenty, ktorými by preukazoval, že podmienku využitia tohto prostriedku ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodit' ani z obsahu sťažnosti, a preto ústavný súd nemohol v tomto prípade uplatniť postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že odmietnutie sťažnosti nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa po splnení podmienok vyplývajúcich z príslušných ustanovení zákona o ústavnom súde a ustálenej judikatúry ústavného súdu v obdobných veciach opätovne uchádzal o ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2012